

Enheten för människa och omgivning
Kristian Hansson, 010-730 90 00
arbetsmiljoverket@av.se

Justitiedepartementet
Straffenheten

Yttrande över betänkandet En översyn av regleringen om frihetsberövande påföljder för unga (SOU 2023:44)

Sammanfattning

Arbetsmiljöverket har granskat ovanstående remiss och har inga principiella synpunkter utifrån vårt uppdrag. Vi anser dock att konsekvenserna för kriminalvårdens utökade ansvar för minderårigas skolgång och arbete borde utredas på ett mer systematiskt sett ur ett arbetsmiljöperspektiv. Vi anser också, om betänkandets förslag blir verklighet, att det är viktigt att kriminalvården ges tillräcklig kompetens och tillräckliga resurser för att leva upp till Arbetsmiljölagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter så att ett bra förebyggande arbetsmiljöarbete byggs upp.

Arbetsmiljöverkets synpunkter och ställningstaganden

Konsekvenser för minderårigas utbildning och arbete behöver utredas ur ett arbetsmiljöperspektiv

I betänkandet föreslås att Kriminalvården tar över ansvaret att verkställa fängelse för barn. Det innebär att myndigheten ur ett arbetsmiljöperspektiv kommer att få ett utökat ansvar som följer av rollen som arbetsgivare, praktikgivare, uppdragsgivare och skolhuvudman för minderåriga. Även om Kriminalvården har viss erfarenhet av minderåriga under häktetid och en väl utbyggd verksamhet för vuxna kring de ovan angivna områdena, så innebär förslaget väsentligt utökat ansvar ur ett arbetsmiljöperspektiv. Det blir till exempel mycket tydligare att Kriminalvården har arbetsmiljöansvar för minderåriga, vilket ställer nya krav. I betänkandet så påpekas att kriminalvårdens verksamhet måste anpassas till den nya målgruppen, vilket vi tycker är bra. Men vi menar att frågan är så viktig att det behöver utredas och konkretiseras vilka förutsättningar som krävs för kriminalvården ska kunna leva upp till de krav som det nya arbetsmiljöansvaret innebär.

Frågan är angelägen med tanke på att betänkandet förutspår betydligt längre fängelsestraff för minderåriga framöver. Det innebär att konsekvenserna av en otillfredsställande arbetsmiljö för både intagna och arbetstagare kan bli allvarigare framöver eftersom tiden de vistas i miljön blir längre.

En annan omständighet som också är värd att uppmärksamma är att minderåriga i arbetslivet och utbildningssektorn är två sektorer i samhället som innebär stora arbetsmiljömässiga utmaningar för både arbetsgivare och arbetstagare. Arbetsmiljöverkets statistik och erfarenheter visar att dessa sektorer innebär bland de högsta riskerna för arbetsrelaterad ohälsa i arbetslivet. I utbildningssektorn ser vi dessa faktorer samverka på ett negativt sett, både för elever och skolpersonal.

Sammantaget menar vi att detta åskådliggör frågans komplexitet och angelägenhet. Det visar också på vikten av att på ett systematiskt sett utreda vilka förutsättningar som krävs av kriminalvårdens verksamhet för att förebygga arbetsrelaterade sjukdomar, olyckor och död. Ett rimligt antagande torde vara att en god arbetsmiljö bidrar till verksamhetens övergripande mål. Om inte annat vet vi att en dålig arbetsmiljö kan generera egna arbetsmiljöproblem, vilket troligen bidrar till negativa effekter i en redan utmanande miljö. Detta gäller både intagna och arbetstagare. Det är således, som tidigare påpekats, viktigt att klargöra vilka förutsättningar som krävs för kriminalvården för att utföra ett bra arbetsmiljöarbete.

Viktigt med kompetens och resurser för implementering

Om betänkandets förslag blir verklighet, menar vi att det är av yttersta vikt att kriminalvården ges tillräcklig kompetens och tillräckliga resurser för att utveckla ett bra förebyggande arbetsmiljöarbete. I betänkandet framgår att utredningen föreslår en succesiv övergång med en relativt långt ikraftträdandetid, eftersom man vill ge Kriminalvården tid att anpassa sin verksamhet till det nya uppdraget. Det tycker vi är bra. Vi vill dock betona att enbart tid inte är tillräckligt för en tillfredsställande implementering. Vi anser att det är viktigt att ett eventuellt genomförande bygger på en analys av vilka förutsättningar som krävs och att en sådan analys innefattar vilka resurser och vilken kompetens som krävs för att leva upp till Arbetsmiljölagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

I sammanhanget vill vi också uppmärksamma att Arbetsmiljölagen och i princip samtliga av Arbetsmiljöverkets föreskrifter gäller för den som genomgår utbildning, med undantag för barn i förskolan och elever i fritidshemmet. Bestämmelserna omfattar även när intagen utför anvisat arbete vid vård i anstalt. Det finns också särskilda föreskrifter om minderårigas arbetsmiljö som innehåller särskilda bestämmelser när minderåriga utför arbete eller genomgår

utbildning. Föreskrifterna gäller arbetsgivare, uppdragsgivare, skolhuvudmän och praktikgivare som låter minderåriga utföra arbete eller genomgå utbildning.

De som deltagit

Yttrandet har avgetts av vik generaldirektören Håkan Olsson. I den slutliga handläggningen har även tf enhetschef Karin Mikaelsson deltagit. Föredragande har varit Kristian Hansson.

Håkan Olsson

Kristian Hansson

Kopia skickad till:

Arbetsmarknadsdepartementet